

Valmius- ja turvallisuuslautakunta 06.03.2025 § 4

§ 4

Vuosittaisen raportoinnin antaminen aluehallitukselle vuoden 2024 omavalvontaraportista

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Markkanen Kimmo

Päätösehdotus

Pelastusjohtaja Ihamäki Veli-Pekka

Valmius- ja turvallisuuslautakunta päättää

1. hallintosäännön 63 §:n kohdan 6 mukaisesti arvioida pelastustoimen palvelujen lainmukaisuutta, vaikuttavuutta ja palvelutasoa kokouksessa annetun raportoinnin perusteella seuraavasti:

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelujen saatavuus ja kriittiset toiminnot on pystytty turvaamaan vuonna 2024. Valmius- ja turvallisuuslautakunta arvioi pelastuslaitoksen palvelujen toteutuneen kokonaisuudessaan riittävällä tasolla vuonna 2024.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat pääosin saavuttivat asetetut tavoitteet lukuun ottamatta muutamia haasteellisia kohteita ja olosuhteita. Tähän on vaikuttanut Matinkylän ja Espoonlahden paloasemien käyttöönotto, tehdyt toimintatapamuutokset ja parantuneet liikenneolosuhteet.

Erityistä huolta aiheuttaa ensimmäisen luokan riskialueiden tavoitettavuus Espoon kaakkoisosissa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut tästä korjausmääräyksen 10.4.2024. Lisäksi aluehallintovirasto on antanut selvityspyynnön Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen yksiköiden vajaavahvuisuudesta 4.12.2024. Toimintavalmiusajan korjausmääräyksen välitavoite ei toteutunut Otaniemen väliaikaisen paloaseman käyttöönoton siirtyessä vuoden 2025 puolelle. Valmius- ja turvallisuuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että Otaniemen paloaseman toiminta saadaan käynnistymään mahdollisimman pian ja muihin korjausmääräyksessä esitettyihin puutteisiin vastataan riittävällä resursoinnilla.

Pelastuslaitos on joutunut toimimaan poikkeuksellisen pienillä henkilövahvuuksilla osin taloudellisen tilanteen takia ja osin pelastushenkilöstön saatavuuden haasteen takia. Myös päivystävien palomestarien suorittamassa pelastustoiminnan johtamisessa on esiintynyt paikoin henkilöstövajetta. Pelastustoimen tavoitevahvuisen resurssin täyttymisessä kiireellisissä tehtävissä esiintyi poikkeamia vuonna 2024, mutta poikkeamiin reagoitiin marraskuussa vastesuunnitelman päivityksellä, jonka jälkeen tilanne on parantunut. Valmius- ja lautakunta ilmaisee huolensa henkilöstön työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista sekä myös vajaalla toimivien yksiköiden kyvystä tarjota riittävät palvelut alueen asukkaille.

Taloudellisen tilanteen takia pelastuslaitos on joutunut toiminnassaan painottumaan kiireellisten hälytyspalveluiden ylläpitämiseen ja tämä on

johtanut siihen, että onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ei ole pystytty toteuttamaan täysimääräisesti palvelutasopäätöksen mukaisesti. Erityisesti valvontatoiminnan osalta on jääty asetetusta tavoitteesta, mikä johtuu valvontaprosessin pidentyneestä kestosta ja henkilöstön vaihtuvuudesta. Kerros- tai rivitalojen määräaikaista valvontaa ei ole pystytty toteuttamaan. Turvallisuusviestinnän ja turvallisuuskoulutusten osalta päästiin tavoitteeseen, mutta palvelun suunnitteluperusteita ja palvelutarpeen muutostarpeita ei ole kyetty päivittämään vuodelle 2024. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ei ole pystytty kehittämään toivotulla tavalla.

Valmius- ja turvallisuuslautakunta on kiinnittänyt huomiota havaintoon, että ikääntyvien kotona asumisen yleistymisellä on yhteys loukkaantuneiden ja menehtyneiden määriin. Tulipaloissa menehtyneiden ihmisten määrä on kasvanut ja tulipaloissa menehtyneet olivat kaikki yli 65- vuotiaita. Kotona asumisen turvallisuus tuleekin olla keskeisenä yhteistyön ja kehittämisen kohteena pohdittaessa asumispalvelujen ratkaisuja. Valmius- ja turvallisuuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että toiminnassa panostetaan ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja asukkaiden omatoimisuuden parantumiseen.

Lautakunta edellyttää, että aluehallintoviraston lausunnon mukaisesti puutteet korjataan pelastustoimen järjestämislain § 3 mukaiselle riittävälle tasolle. Toimintavalmiusaikojen tulee säilyä kansallisen ohjeistuksen mukaisella tasolla. Pelastustoiminnan järjestelmän tulee olla riskeihin nähden riittävää, huomioiden kaikki olosuhteet. Sopimispalokuntien rooli on toiminnassa tärkeää, ja sitä yhteistyötä tulee jatkaa ja kehittää. Palveluverkkoa tukee hyvä yhteistyö viereisten hyvinvointialueiden pelastuslaitosten kanssa;

ja

2. esittää aluehallitukselle, että aluehallitus päättää merkitä tiedoksi liitteenä olevan omavalvontaraportin vuodelta 2024 ja valmius- ja turvallisuuslautakunnan tekemän arvioinnin.

Käsittely

Esityslistan asioiden käsittelyjärjestyksestä poiketen tämä asia käsiteltiin §:nä 4.

Käsittelyn aikana jäsen Laaksonen teki muutosehdotuksen päätösehdotuksen kohtaan kaksi, mitä jäsen Vuolanne kannatti:

2. esittää aluehallitukselle, että aluehallitus päättää merkitä tiedoksi liitteenä olevan omavalvontaraportin vuodelta 2024 ja valmius- ja turvallisuuslautakunnan tekemän arvioinnin sekä ryhtyy toimenpiteisiin, että aluehallintoviraston lausunnon mukaiset puutteet korjataan pelastustoimen järjestämislain § 3 mukaiselle riittävälle tasolle.

Puheenjohtaja tiedusteli kokoukselta, voidaanko jäsen Laaksosen muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut, totesi puheenjohtaja, että valmius- ja turvallisuuslautakunta hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Päätös

Valmius- ja turvallisuuslautakunta päätti yksimielisesti

1. hallintosäännön 63 §:n kohdan 6 mukaisesti arvioida pelastustoimen

palvelujen lainmukaisuutta, vaikuttavuutta ja palvelutasoa kokouksessa annetun raportoinnin perusteella seuraavasti:

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen palvelujen saatavuus ja kriittiset toiminnot on pystytty turvaamaan vuonna 2024. Valmius- ja turvallisuuslautakunta arvioi pelastuslaitoksen palvelujen toteutuneen kokonaisuudessaan riittävällä tasolla vuonna 2024.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat pääosin saavuttivat asetetut tavoitteet lukuun ottamatta muutamia haasteellisia kohteita ja olosuhteita. Tähän on vaikuttanut Matinkylän ja Espoonlahden paloasemien käyttöönotto, tehdyt toimintatapamuutokset ja parantuneet liikenneolosuhteet.

Erityistä huolta aiheuttaa ensimmäisen luokan riskialueiden tavoitettavuus Espoon kaakkoisosissa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut tästä korjausmääräyksen 10.4.2024. Lisäksi aluehallintovirasto on antanut selvityspyynnön Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen yksiköiden vajaavahvuisuudesta 4.12.2024. Toimintavalmiusajan korjausmääräyksen välitavoite ei toteutunut Otaniemen väliaikaisen paloaseman käyttöönoton siirtyessä vuoden 2025 puolelle. Valmius- ja turvallisuuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että Otaniemen paloaseman toiminta saadaan käynnistymään mahdollisimman pian ja muihin korjausmääräyksessä esitettyihin puutteisiin vastataan riittävällä resursoinnilla.

Pelastuslaitos on joutunut toimimaan poikkeuksellisen pienillä henkilövahvuuksilla osin taloudellisen tilanteen takia ja osin pelastushenkilöstön saatavuuden haasteen takia. Myös päivystävien palomestarien suorittamassa pelastustoiminnan johtamisessa on esiintynyt paikoin henkilöstövajetta. Pelastustoimen tavoitevahvuuden resurssin täyttymisessä kiireellisissä tehtävissä esiintyi poikkeamia vuonna 2024, mutta poikkeamiin reagoitiin marraskuussa vastesuunnitelman päivityksellä, jonka jälkeen tilanne on parantunut. Valmius- ja lautakunta ilmaisee huolensa henkilöstön työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista sekä myös vajaalla toimivien yksiköiden kyvystä tarjota riittävät palvelut alueen asukkaille.

Taloudellisen tilanteen takia pelastuslaitos on joutunut toiminnassaan painottumaan kiireellisten hälytyspalveluiden ylläpitämiseen ja tämä on johtanut siihen, että onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ei ole pystytty toteuttamaan täysimääräisesti palvelutasopäätöksen mukaisesti. Erityisesti valvontatoiminnan osalta on jääty asetetusta tavoitteesta, mikä johtuu valvontaprosessin pidentyneestä kestosta ja henkilöstön vaihtuvuudesta. Kerros- tai rivitalojen määräaikaista valvontaa ei ole pystytty toteuttamaan. Turvallisuusviestinnän ja turvallisuuskoulutusten osalta päästiin tavoitteeseen, mutta palvelun suunnitteluperusteita ja palvelutarpeen muutostarpeita ei ole kyetty päivittämään vuodelle 2024. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ei ole pystytty kehittämään toivotulla tavalla.

Valmius- ja turvallisuuslautakunta on kiinnittänyt huomiota havaintoon, että ikääntyvien kotona asumisen yleistymisellä on yhteys loukkaantuneiden ja menehtyneiden määriin. Tulipaloissa menehtyneiden ihmisten määrä on kasvanut ja tulipaloissa menehtyneet olivat kaikki yli 65- vuotiaita. Kotona asumisen turvallisuus tulee olla keskeisenä yhteistyön ja kehittämisen kohteena pohdittaessa asumispalvelujen ratkaisuja. Valmius- ja turvallisuuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että toiminnassa panostetaan ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja asukkaiden omatoimisuuden parantumiseen.

Lautakunta edellyttää, että aluehallintoviraston lausunnon mukaisesti puutteet korjataan pelastustoimen järjestämislain § 3 mukaiselle riittävälle tasolle. Toimintavalmiusaikojen tulee säilyä kansallisen ohjeistuksen mukaisella tasolla. Pelastustoiminnan järjestelmän tulee olla riskeihin nähden riittävää, huomioiden kaikki olosuhteet. Sopimispalokuntien rooli on toiminnassa tärkeää, ja sitä yhteistyötä tulee jatkaa ja kehittää. Palveluverkkoa tukee hyvä yhteistyö viereisten hyvinvointialueiden pelastuslaitosten kanssa;

ja

2. esittää aluehallitukselle, että aluehallitus päättää merkitä tiedoksi liitteenä olevan omavalvontaraportin vuodelta 2024 ja valmius- ja turvallisuuslautakunnan tekemän arvioinnin sekä ryhtyy toimenpiteisiin, että aluehallintoviraston lausunnon mukaiset puutteet korjataan pelastustoimen järjestämislain § 3 mukaiselle riittävälle tasolle.

Selostus

Pelastustoimen järjestämislaki (613/2021) 16 § edellyttää, että hyvinvointialueen on varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Hyvinvointialueen on varmistettava pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus. Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja tuottamista.

Valmius- ja turvallisuuslautakunta on hyväksynyt 11.4.2024 kokouksessaan omavalvontaohjelman pelastustoimen osuuden vuosille 2024–2026. Aluehallitus on hyväksynyt kokouksessaan 22.4.2024 omavalvontaohjelman sosiaali- ja terveydenhuollon osuuden vuosille 2024–2026.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen omavalvontaohjelma kuvaa hyvinvointialueen tasolla, miten alueen järjestämien palvelujen laatua, asianmukaisuutta ja turvallisuutta valvotaan. Omavalvontaohjelman painopisteitä ja seurantakohteita ovat palvelujen saatavuus, jatkuvuus, laatu ja turvallisuus, henkilöstö, asiakaskokemus ja yhdenvertaisuus. Omavalvontaohjelman toteutumisen seurantaraportit julkaistaan kolme kertaa vuodessa hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue toteuttaa pelastustoimen omavalvontaa palvelujen järjestäjän vastuulla sekä palveluntuottajana. Hyvinvointialue ohjaa ja valvoo järjestämisvastuulleen kuuluvaa palvelutuotantoa. Omavalvontaohjelman mukaisesti ohjelmaan perustuvat raportit tulee käsitellä hyvinvointialueen laatuverkostossa, tämän jälkeen pelastuslaitoksen johtoryhmässä ja viedä tiedoksi hyvinvointialueen johtoryhmään. Henkilöstöorganisaation käsittelyn jälkeen raportit käsitellään valmius- ja turvallisuuslautakunnassa, joka raportoi aluehallitukselle vuosittain. Omavalvonnan raportit julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Omavalvontaraportti on käsitelty Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen laatu- ja omavalvontaverkoston ohjausryhmässä 27.1.2025 ja pelastuslaitoksen johtoryhmässä 12.2.2025 sekä 26.2.2025.

Toimivalta

Hallintosäännön 63 §:n kohdan 6 mukaan valmius- ja turvallisuuslautakunnan tehtävänä on seurata ja arvioida pelastustoimen palvelujen lainmukaisuutta, vaikuttavuutta, palvelutason toteutumista sekä raportoida asiasta aluehallitukselle vuosittain.

Liitteet

- 1 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen omavalvontaraportti vuodelta 2024

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Palveluyksikköjohtaja, aluehallitus

Päätöshistoria